

[Ministeren for skatter og afgifter]

at sikre en passende fornyelse af vores produktionsapparat.

Hr. Bollmann talte om tilbagevirkende kraft. Jeg har meget svært ved at se, at der skulle være et sådant problem i dette lovforslag. Tværtimod er der taget alle mulige hensyn til dem, der har kontraheret i god tro til, at dette ekstraordinære fradrag også skulle fungere videre i 1981.

Til hr. Anders Poulsen skal jeg kun sige, at det er korrekt, at det indgik i aftalen mellem venstre og socialdemokratiet, at dette ekstraordinære fradrag også skulle virke i 1980, men der ligger ikke i denne enighed en, skal vi sige forpligtelse, en binding, som ikke giver os mulighed for i en situation, hvor vi har den opfattelse, at dette fradrag ikke virker hensigtsmæssigt, at stille forslag om, at det ophæves, og det tror og håber jeg også at hr. Anders Poulsen er enig med mig i.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Og så må jeg bedrøve dem, der havde glædet sig til et lørdagsmøde, med, at vi nu går over til det sidste punkt på dagsordenen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af:

Forslag til lov om grundskyld til staten af landbrugsejendomme.

(Lovforslag nr. L 67. Fremsat 4/12 79).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Egon Jensen (S):

Må jeg allerførst takke formanden for hans ædelmodighed og sige, at vi glæder os til at have fri lørdag.

Der har stået og står megen blæst omkring dette forslag om ekstraordinær grundskyld af landbrugsjord på 11 promille, formentlig på forkerte præmisser. Lad det være slået fast, at der ikke er tale om en straffeekspedition mod landbruget, men derimod om et forsøg på at stille alle befolkningsgrupper lige i forbindelse med en række ubehagelige indgreb for at rette op på landets vanskelige økonomiske situation.

Statsministeren har tidligere udtalt, at man ikke kunne undgå at træde på mange ømme tæer, og det er åbenbart også tilfældet her.

Det er tidligere sagt, at der for den devaluering, som blev foretaget for kort tid siden, ikke skulle gives compensation til nogen grupper i samfundet, og så er det vel naturligt, at dette også kommer til at gælde for landbruget. Her er ikke tale om, at man tager noget fra landbruget; der kan højst blive tale om, at landbruget ikke i 1980 får en ekstra indtægt på ca. 800 mill. kr., som man ikke kunne regne med at få.

I øvrigt er jeg tilfreds med, at loven kun skal virke i 1980; så kan vi komme tilbage til problemet.

Socialdemokratiet har megen respekt for og anerkender landbrugets dygtighed til at producere og finde nye veje, og vi må jo erkende, at vi har brug for hinanden. Dette falder nøje i tråd med, at socialdemokratiet gennem årene har fået gennemført love, som på mange måder har været til gavn for landbruget. Lad mig bare i forbindelse med promiller nævne de 3,5 promille amtskommunal grundskyld, som skal støtte landbrugets animalske produktion, og der kunne nævnes en lang række andre love. Socialdemokratiet hilser med tilfredshed, at der afsættes 200 mill. kr. til støtte for vanskeligt stillede landmænd, og vi erkender blankt, at adskillige landmænd er i økonomiske vanskeligheder. Men det er landbruget ikke ene om.

Det kan ikke være rigtigt, at landbrugets økonomiske problemer skal løses over en devaluering. Det må ske på en anden måde.

Når man fra landbrugsside truer med forskellige voldsomme reaktioner, hvis lovforslaget vedtages, nægter jeg at tro på det, eftersom man også fra landbrugets side har vendt sig voldsomt mod overenskomststridi-

[Egon Jensen]

ge aktioner på det øvrige arbejdsmarked. Jeg kunne forstå det, hvis man direkte tog noget fra landbruget, men når man betænker, at lønmodtagerne med god ret kunne forvente at få udbetalt tre dyrtidsportioner fra 1. marts næste år, men ikke får dem, når man betænker, at den såkaldte pakkelsejning betyder yderligere indgreb i dyrtidsregulering og bestående overenskomster, og når man betænker, at der gennemføres en meget stram prisstoplov samt indgreb over for avancer, tantiemer, honorarer osv., må man kunne forstå, at man ikke i en sådan situation kan undlade at medtage landbruget i den økonomiske løsning, som altså for landbrugets vedkommende betyder, at man blot ikke får, hvad man ikke har kunnet regne med.

Jeg erindrer efter 19 års medlemskab af folketinget ikke noget mere barsk indgreb over for lønmodtagerne end det, der har været behandlet her, og det må vække til eftertanke og fornuft også i landbruget.

For mig at se indebærer lovforslaget også det positive, at der er tale om en arealafgift, hvorved man i høj grad gavner den animalske landbrugsproduktion. I øvrigt har jeg forstået på hr. Christophersens udtalelser under valgkampen, at landbruget ikke skulle gå fri, når det drejer sig om løsning af vores økonomiske problemer.

Socialdemokratiet er altid parat til at drøfte landbrugets problemer og har altid været positivt i sine bestræbelser for at hjælpe, men devalueringen var ikke tænkt som og bør ikke være middel til en løsning af landbrugets økonomiske problemer.

I øvrigt skal vi næste uge have en forespørgselsdebat om landbrugets problemer, og så kommer vi jo tilbage til dette. Vi vil fra socialdemokratiets side se positivt på forslaget.

Ivar Hansen (V):

I den nuværende vanskelige økonomiske situation har vi brug for enhver indsats, der kan fremme produktiviteten i erhvervslivet, herunder selvfølgelig i første række i eksport erhvervene. På den baggrund må vi sige, at det lovforslag, vi her behandler, om opkrævning af grundskyld til staten fra landbruget på 400 mill. kr., ganske enkelt er at betragte som en skandale. Det er et forslag, regeringen straks burde trække tilbage, og

det vil jeg gerne opfordre til at man gør, selv om jeg ikke har de store forventninger til, at det vil ske.

Jeg vægrer mig ved at tro, at regeringen ikke er bekendt med landbrugets vanskelige økonomiske situation, og derfor synes jeg, at dette lovforslag afslører ringeagt. Regeringen har med dette forslag tilkendegivet, at man ikke har forståelse for og ikke værdsætter landbrugets kolossale betydning for dansk økonomi. Denne negative holdning er i virkeligheden det alvorligste i den sag. Pessimismen vil spredes yderligere i et erhverv, som i forvejen er i store vanskeligheder som følge af det alt for høje danske omkostningsniveau, men som på trods heraf så ubetinget stadig væk er vores største eksporterhverv med en nettovalutaindtjening til det danske samfund på 19 mia kr.

Men nu skal der altså indledes et felttog med negativt fortegn. Det forslag, vi ser her, er jo kun ét af flere fra regeringens hånd, som alle vil forringe landbrugets stærkt betrængte likviditet og øge dets omkostninger. Det er en grotesk situation.

Forslaget er motiveret i at være et led i en samlet, velafbalanceret økonomisk løsning. Ja, man må spørge: læser regeringen da ikke de økonomiske statistikker og økonomiske indberetninger f. eks. fra Danmarks Statistik og jordbrugsøkonomisk institut? Er regeringen helt upåvirket af f. eks. den skriftlige henvendelse til folketinget, som vi just har modtaget fra landbo- og husmandsforeningerne, og som udmærket beskriver indkomstudviklingen i erhvervet sammenlignet med andre grupper, en indkomstudvikling, som i realiteten i de sidste fem år på trods af en betydelig produktionsstigning er gået i stå, hvorved købekraften i realiteten er faldet betydeligt? Ser man helt væk fra, at en betydelig del af investeringerne i landbruget i de senere år netop er gennemført ved udlånslån, hvor låntagerne jo nu som den første virkning af devalueringen får en øget gældsstigning?

Dertil kommer så nu en statsgrundskyld, som skal betales, uanset om indtægten er positiv eller negativ, og som netop derfor vender den tunge ende nedad, altså virker hårdt på dem, der har dårligst råd til at betale denne ekstra skat.

På denne baggrund er dette forslags motivering, at være et led i en afbalanceret løs-

[Ivar Hansen]

ning, falsk og hyklerisk. Denne statsgrundskyld kan meget vel blive det fejlgreb, som sætter fart i en helt uoverskuelig udvikling med produktionstilbagegang i et betydeligt omfang, med den negative virkning, det vil få i øvrigt for beskæftigelsen i landbrugets såkaldte følgevirkninger. Det er serviceerhverv, det er mejerier, det er slagterier m. v. samt hele håndværksbranchen. Jeg synes, det er utroligt, at regeringen ikke kan se dette, men det kan man vel også, man sætter desværre bare kikkerten for det blinde øje.

Jeg spørger: var det ikke meningen og hensigten, at devalueringen skulle virke som et incitament til øget produktion og eksport? Hvad kan hensigten da være med øjeblikkeligt at fjerne dette incitament? Denne disposition kan ikke forsvares ud fra noget sagligt holdpunkt. Det må alene være en misforstået misundelsestankegang, der ligger bag. Ved at læse forslaget bemærkninger får man oven i købet en mistanke om, at denne grundskyld skal fortsætte i de følgende år.

Vi har selvfølgelig lagt mærke til, at regeringen vil yde 200 mill. kr. til særligt betrængte landmænd. Det er jo en typisk socialdemokratisk politik. Man tager rigeligt med den ene hånd og giver en del som støtte tilbage med den anden.

Opnår regeringen ikke andet med dette forslag, så opnår den i hvert fald en større erhvervsafhængighed af staten, men det er måske den dybere mening.

Fra venstres side vil vi advare regeringen mod at gennemføre dette lovforslag. Det er samfundsøkonomisk uklogt, det er skadeligt som sjældent set, og det er en hån mod landbrugserhvervets udøvere. Jeg kan sige, at vi fra venstres side vil gøre, hvad der er os muligt for at forhindre dette lovforslags vedtagelse.

Grove (KF):

Det konservative folkeparti vil meget advare regeringen imod at fortsætte den tankegang, man er inde på i dette forslag. Forslaget tyder i hvert fald meget på, at man ikke har kendskab til det erhverv, det drejer sig om, og det vil grave grøfter i befolkningen i dette land. Den socialistiske regering fremhæver i bemærkningerne til dette lovforslag, at det er et led i regeringens økonomiske politik, og at det er socialt velafbalanceret. So-

cialdemokratiet fremhæver – og statsministeren gjorde det også, da han forelagde denne julepakke – at det er de brede skuldre, der skal bære de største byrder. F. eks. kan vi fremhæve, at højtlønnede typografer med 170.000–175.000 kr. i indtægt højst må stige med 7 pct. om året, og det vil sige ca. 12.000 kr. om året. Til gengæld må en familie på landet med en indtægt på 60.000–70.000 kr. pålignes en ekstraskat på deres jord, der vil kræve i tusindvis af kroner af denne familie oven i det prisstop, som man også lægger på den samme familie. Det er på denne måde, man rammer en lavtlønnet familiegruppe, og så siger man, at dette er socialt velafbalanceret!

Denne skat er regnet ud på et teoretisk grundlag, på grundlag af en devaluering af den grønne krone, og man har regnet ud, at det vil give 400 mill. kr. på årsbasis; det vil vel være en 5.000–6.000 kr. for en landbofamilie i almindelighed, som de ikke får i lønforhøjelse. Typograferne kan få 12.000 kr. om året, men man kan ikke tillade en lavtlønsfamilie at få 6.000 kr. om året. Derfor opfinder man en særskat på jord.

Så er det, vi spørger ministeren: vil regeringen garantere en ekstra indtægt som følge af denne devaluering til en landbofamilie på disse 5.000–6.000 kr.? Hvor meget af denne devaluering forsvinder i forbrugsleddet? Det vil jeg egentlig gerne have oplyst, for det går jo ikke alt sammen ud til den enkelte landbofamilie. Man regner det noget teoretisk ud for landbruget som helhed. Man tænker ikke på det enkelte menneske, den enkelte familie, i denne forbindelse.

Jeg vil også gerne have oplyst, hvad ministeren vil give de unge, nyetablerede landmænd, som i god tro eller i hvert fald i håb om, at den socialdemokratiske regering kunne finde på at føre en fornuftig politik, har optaget lån i udlandet, og som nu som følge af devalueringen taber ikke bare en 5.000–6.000 kr., men 40.000–50.000–60.000 kr. i udlandet. Hvordan vil man hjælpe dem? Det er en hård økonomisk belastning, man pålægger de unge, nyetablerede landmænd på denne måde.

Hvad med de ekstra 120 mill. kr., som skal betales i særavgift på mælkeproduktionen, hvis man ad den vej ville prøve at rette op på økonomien? Hvis man forøgede produktionen og ad den vej gjorde en endnu større

[Grove]

arbejdsindsats? De har ingen chance, for så skal de betale ekstra afgift. Hvad vil ministeren gøre ved det?

Hvis der kommer en diskontoforhøjelse, som ofte følger efter en devaluering, så pålægger man hele landbruget en ny renteudgift. Hvad vil ministeren så give dem? For så skal de vel ikke straffes? Det er vel sådan, at alle skal stilles lige?

Dette lovforslag sammen med lovforslaget om formuebeskatningen vil totalt ødelægge dansk landbrug. Vort landbrugserhverv vil forsvinde, men det er måske også meningen fra den socialdemokratiske regerings side, at man vil gå den vej? Det minder næsten om historien om skovhuggeren, der sad og pralede af, at han havde fældet træer i Sahara, og så siger tilhøreren: ja men der er jo ingen træer i Sahara. Nej, netop. Jeg har fældet dem.

Nu kan ministeren sige: nu fælder jeg dansk landbrug, så kan man om 10 år spørge: hvorfor er dette landbrugsland blevet ødelagt? Hvorfor er der ikke landbrug tilbage? Det har ministeren og socialdemokratiet med den lovgivning, som man er ude på nu, været stærkt medvirkende til.

Ove Jensen (FP):

Regeringen har med forslaget om en statsgrundskyld på 11 promille, der ikke er fradragsberettiget, fundet en effektiv metode til at slagte dansk landbrug. Regeringens politik gennem de sidste mange år er ellers indtil dato gået på, at landmændenes indtjening i hvert fald skulle være så stor, at de lige akkurat kunne få føden og så heller ikke mere. Når regeringen nu med statsgrundskylden yderligere vil nedsætte landmændenes indkomster, der i øjeblikket er 54.000 kr., kan man kun få det indtryk, at nu skal landmanden og hans familie rigtig sættes på smalkost.

Man kan undre sig over, at regeringen kommer med et sådant forslag netop nu. Følger regeringen overhovedet ikke med i, hvad der sker uden for Christiansborgs tykke mure? Er regeringen ikke klar over, at der netop nu er oprørstendenser ude i landbruget, at landmændene ikke længere vil finde sig i, at de ikke engang har den samme indtjening som en arbejdsløs, der modtager dagpenge?

Forslaget kan blive dråben, der får bægeret til at flyde over. Der tales i landbruget

om et stop for investeringer, og der kan blive tale om leveringsstop for fødevarer.

Den harme, der i dag er i landbruget, er forståelig. Der er grænser for, hvad man kan byde en bestemt befolkningsgruppe. Landmændenes indkomster har i flere år været helt uacceptabelt lave. Gennemsnitsindkomsten er kun steget med 1.000 kr. fra 1973 til 1978 eller fra 53.000 kr. til 54.000 kr. på 5 år.

Til sammenligning tjener en industriarbejder ca. 100.000 kr. om året, og landmanden nøjes jo ikke med en 5 dages uge à 8 timer. Hvor der er husdyrbrug på gården, er det en 7 dages uge, og i mange tilfælde er det både manden og konen, der arbejder 365 dage om året for at tjene ca. halvdelen af en normal årsløn. Det er indlysende, at man ikke kan byde et helt erhverv sådanne betingelser. Det er ganske simpelt en hån imod de hårdt arbejdende landmandsfamilier at komme med et sådant særbeskatningsforslag.

Fremskridtspartiet vil naturligvis stemme imod dette usolidariske og samfundsskadelige forslag. Vi vil ikke være med til at beskatte folk fra hus og hjem, og vi vil heller ikke medvirke til, at endnu flere landmænd mister troen på en fremtid inden for deres erhverv.

Det er jo en kendt sag, at det er de yngste og de nyetablerede landmænd, der har den største produktion, og det er også en kendt sag, at det er de samme, der har de største økonomiske vanskeligheder, bl. a. på grund af den store rentebyrde ved etableringen og de efterfølgende investeringsudgifter. Situationen for de yngste og de nyetablerede landmænd er så alvorlig, at man regner med, at 10 pct. af dem må gå fra deres gårde i den nærmeste fremtid. Det er klart, at regeringens forslag her om en ny særbeskatning vil forværre dette problem ganske alvorligt, og regeringen bliver herved også skyld i en række menneskelige tragedier.

Men det er ikke kun landmændene, der vil få problemer, hvis dette forslag vedtages. Rent samfundsøkonomisk er det også et dårligt forslag, fordi det forringer de fremtidige investeringsmuligheder inden for landbruget. Det vil gå ud over beskæftigelsen, i første omgang inden for byggefagene og senere i landbrugets følgeindustrier, som følge af en lavere animalsk produktion. De 400 mill. kr., som forslaget vil indbringe, kan hurtigt udbetales i forøget arbejdsløshedsunderstøttelse.

[Ove Jensen]

Når så hertil lægges, at forslaget ganske givet vil nedsætte landbrugsproduktionen og dermed værdien af landbrugseksporten med flere milliarder kroner hvert år, så vil en vedtagelse være en meget dårlig forretning også for samfundet, og derfor bør dette forslag nedstemmes.

Rahbæk Møller (SF):

Socialistisk folkeparti forstår intentionerne bag det foreliggende forslag, men vi er ikke sikre på, at det vil virke retfærdigt. Det er meningen, at ekstraskatten skal bevirke, at det samlede landbrug trods devalueringen skal have uændret indtægt. Selv om det kommer til at gælde for det samlede landbrug, er det imidlertid ikke indlysende, at det også kommer til at gælde for den enkelte landmand. Derfor vil vi gerne have belyst, hvilke grupper landmænd der får fordele, og hvilke der bliver ramt. Det er muligt, at det netop er de grupper, der har behov for det, der får lettelse, og de grupper, der kan bære det, der bliver ramt, men vi vil gerne have det belyst.

Men så er der et helt andet problem. Devalueringen af den grønne krone bliver åbenbart også påvirket af de indenlandske fødevarerpriser. Hvis det er rigtigt, er det atter en af de ulykkelige følger af Danmarks medlemskab af EF. Nu kan vi ikke engang opnå en eksportfordel ved devaluering uden at ramme de indenlandske priser på danskproducerede varer, når det drejer sig om et så vigtigt produkt som fødevarer.

En forhøjelse af fødevarerpriserne under et løn- og prisstop er naturligvis helt uacceptabel. I denne forbindelse vil jeg gerne pege på, at Danmark i forvejen har de højeste fødevarerpriser i EF. Det skyldes dels fastsættelsen af de forskellige grønne valutaer, dels madmomsen. Skatte- og afgiftsudvalget har netop fået oplyst madmomsens størrelse i en række lande. Det viser sig, at Danmark har en ubetinget rekord i EF. Procenten er som bekendt 20,25 pct. her i landet. I intet andet land er den over 10 pct., i de fleste lande er den 5-6 pct., i England er den nul procent. Socialistisk folkeparti har flere gange foreslået momsens på fødevarer nedsat - her er en god lejlighed til at få det gjort.

Vi kan altså ikke love at medvirke til lovforslaget i dets nuværende form, men vi vil gerne medvirke til at finde en løsning, der

inddrager landbrugets devalueringsgevinst på en rimelig måde, og som fastholder eller - endnu bedre - sænker fødevarerpriserne.

Aase Olesen (RV):

Det radikale venstre kan ikke støtte forslaget, som det ligger udformet her. Regeringen har i alle sine øvrige forslag med større eller mindre held prøvet at leve op til både samfundsøkonomiske og sociale hensyn. Det var også det, den gik til valg på. Men så kommer man her med et forslag, hvor alle kønne hensigter og afvejninger er fejlet til side. Devalueringen skønnes at give landbruget som helhed en nettofortjeneste på 800 mill. kr., som man vil inddrage. Det kan vi ikke finde os i, siger regeringen. Godt, så slår vi alle landbrugere over én kam og beskatter alle ens, nemlig på produktionsjorden.

Er det overhovedet ikke faldet én eneste socialdemokrat ind, at det ikke er så usvigelig sikkert, at der er en sammenhæng mellem devalueringens gevinst og areal? Er der ingen i regeringen, der har hørt, at landbruget er en overordentlig sammensat erhvervsgruppe med store udsving i indtægter, i formue og i gæld?

Jeg vil gerne indtil videre tage som en hypotese, at dette forslag er udtryk for, at regeringen har været i tidnød, og at vi så nu under udvalgsarbejdet kan begynde forfra med at se på, hvordan det egentlig forholder sig med den gevinst, som landbruget har fået som følge af devalueringen. Vi må se på, hvordan den forholder sig til det øvrige erhvervslivs devalueringsgevinst, og vi må se på, hvordan gevinsten fordeler sig på brugsstørrelser og brugstyper, og vi må se på, hvordan landbrugets situation i øvrigt ser ud nu, og når og hvis regeringens øvrige kriselovgivning slår igennem. Har man f.eks. i regeringen regnet på, hvad den ændrede formuebeskatning betyder for landbruget?

Nu skal det, jeg har sagt her, ikke give anledning til fejlfortolkninger. Det radikale venstre vil gerne medvirke til under en eller anden rimelig form at inddrage de store gevinster, som måtte opstå på grund af regeringens samlede krisepolitik, inklusive devalueringen. Derudover vil vi arbejde for, at der snarest træffes en aftale om et langsigtet indgreb over for jordprisstigningerne ud over dem, der er betinget af inflationen.

[Aase Olesen]

Vi opfordrer hermed regeringen til at tage alvorligt fat på et af de grundlæggende problemer i vores økonomi ved at arbejde med langsigtede jordpolitiske løsninger, der harmonerer med landbrugets situation, og som kan accepteres af et flertal af besindige partier herinde.

Det vigtigste, folketinget kunne sige herfra i dag, er, at Danmarks landbofamilier kan regne med samme rimelige behandling som andre befolkningsgrupper, men at de naturligvis må være med til at bære deres part af byrden ved den økonomiske krise. Det vigtigste, skatteministeren kunne gøre i dag, var at fjerne baggrunden for den panik, som har grebet mange landmænd i disse dage. En langsigtet jordpolitik kan ikke laves sammen med organisationer, hvis medlemmer er i opør, fordi tvangsauktioner hænger dem over hovedet, eller som har medlemmer, som har opgivet og er på vej over i efterløn.

Effektive indgreb over for jordprisstigninger vil være til gavn for hele samfundet og for landbrugets fremtid, men de kan kun gennemføres, hvis der er tillid mellem lovgiver og dem, der lovgives for.

Bollmann (CD):

Hvis man læser ministerens fremsættelsestale til dette forslag, så står der ikke noget om de mørke udviklingstendenser i dansk økonomi. Skal det forstås sådan, at man erkender, at i hvert fald dette forslag er helt uden sammenhæng med de øvrige forslag, vi har behandlet i dag, og altså med regeringens helhedsløsning?

Jeg ved godt, at CD i overvejende grad har været skeptisk over for de foregående 7 forslag, og et eller to af dem må ændres tolt eller udsættes, indtil der har været tid til at kulegrave problemerne; jeg mener dog, at vi har tilkendegivet, at vi er indstillet på at drøfte alle disse ting med regeringen.

Det 8. forslag, som vi nu står med, er der egentlig ikke meget grundlag for at drøfte, her er der egentlig kun at sige: nej. Ministeren vil nu med forslaget inddrage en forventet inflationsgevinst hos landbruget, og proventet forventes at udgøre 400 mill. kr., hvoraf det forlyder at de 200 mill. kr. skal tilbageføres på en eller anden måde, på den sædvanlige Robin Hood-facon.

Vores modstand skyldes flere ting. For det første er vi principielt imod jordbeskatning, især hvor der som her er tale om en særbeskatning af en del af produktionsapparatet. Vi har i øvrigt selv for nylig fremsat forslag om at fastfryse og afvikle de primær- og amtskommunale grundskatter. Derfor er det klart, at vi ikke vil medvirke til en ny statsgrundskyld, men det er der nok heller ingen der havde regnet med.

For det andet er vi langt fra så sikre på, at der er tale om en inflationsgevinst af den omtalte størrelse. Man glemmer, som flere andre ordførere jo også har været inde på, at langt fra alle fordele ved inflationen får virkning for den enkelte landmand, og at der også for landmænd er tale om køb af udenlandske varer.

For det tredje er det ikke ekstrabeskatning, landbruget trænger til i øjeblikket. Jeg tror, de fleste de seneste dage har set eksempler på gennemsnitsindtjeningen i landbruget, også set i relation til arbejderindkomster. Vi kender også de problemer, som ikke mindst det høje renteniveau herhjemme skaber for især yngre landmænd.

For det fjerde rammer den nye statsgrundskyld i flæng, uanset hvordan indtægterne har været; det kan vist ikke have noget med social balance at gøre.

Jeg er derfor nødt til at sige, at regeringen ikke skal regne med CDs støtte til dette forslag, som vil virke helt urimeligt over for et så væsentligt erhverv som landbruget.

Til slut vil jeg gerne spørge skatteministeren, om forslaget egentlig ikke kun er puttet ind i pakken, for at man har noget at handle med.

Waldorff (VS):

Der har ikke været megen vaklen i de borgerlige rækker i løbet af dagen. Man ved godt, hvad det er, man forsvarer: det er folk med formue imod formuebeskatningen. Det er folk med kapitalpensioner imod skærpet beskatning. Det er ejere af aktieselskaber. Det er deltagere i investeringsforeninger. Det er hele vejen igennem, og nu er det landmændene. Det er simpelt hen alle, som ejer noget, som sidder på noget, som ikke er lønarbejdere. De bliver forsvaret med næb og kløer fuldstændig skamløst, må man faktisk sige.

[Waldorff]

Jeg vil godt som den garanteret eneste i dag udtale, at jeg er helt ufølsom over for landmændenes protester mod denne grundskyld. Det hænger sammen med en række ting. Det hænger f.eks. sammen med, at skattelovgivningen på 5-6 punkter giver landmændene favorable vilkår, langt mere favorable end øvrig erhvervsvirksomhed. Det hænger sammen med, at landbruget altid står forrest, når der skal uddeles statslige tilskud. Og så hænger det vel også i en eller anden udstrækning sammen med den erfaring, at hvert år har høsten aldrig været dårligere end det foregående år. Altså en konstant protesteren, en konstant masen sig frem med sine organisationsinteresser og sin lobbyvirksomhed fra landbrugets side, og det kan altså ikke gøre det store indtryk på mig.

Det kan bestemte ikke gøre det store indtryk på mig, at man, når man kan konstatere en sikker, EF-garanteret, -blåstemplet og -mærket devalueringsevinst til landbruget, stiller op, som om det nu drejer sig om, at socialdemokratiet vil landbruget til livs, at det vil trykke landbrugets vilkår og forværre dem osv. osv. Man går overhovedet ikke ind i en diskussion om de samfundsmæssige forhold, som har skabt problemerne med generationsskiftet i landbruget, man taler overhovedet ikke om de store værdistigninger, som landbruget kan indkassere, bl.a. som følge af vores EF-medlemskab. Nej, man taler nøjagtigt, ligesom det er blevet skrevet ned fra landbrugsorganisationernes side: sig for Guds skyld, at vores forhold bliver helt forringede; vi skal have væltet denne afgift!

Regeringen må simpelt hen vælge, der er ikke ret meget andet at gøre. Man kan vælge CDs holdning, som er en total afvisning af en grundskyld, eller man kan gå ind i en diskussion med de radikale og, formoder jeg, retsforbundet og også SF om en generel grundskyld. Jeg mener, at det er helt, helt afgørende, at man som et udtryk for sin vilje til, at det ikke generelt skal være muligt for dem, der ejer noget i samfundet, at indkassere gevinster ved et kriseforlig, som regeringen gennemfører, i det mindste holder fast ved disse ting.

Jeg synes ikke, det er ret godt, jeg synes, det er dårligt, at man laver en lov, som kun gælder for 1980. Devalueringsevinsten hører jo ikke op, når 1980 udløber, den løber videre, så længe valutakursen i forhold til den

grønne krone er, som den er; altså så længe man har de kurser, vil der være den gevinst. Der er altså ikke nogen argumenter for, at det kun skal løbe i 1980. Så kunne man have skrevet: indtil det bliver nødvendigt at tage den grønne krone op til ny vurdering eller et eller andet, men der er ikke noget argument for kun at gøre loven 1-årig.

En ting til: hvis man gør sig nogen som helst forhåbninger om, at man sammen med de borgerlige – og det er vel det, man satser på – skal lave en eller anden form for langsigtet jordbeskatning, så er det da fuldstændig tåbeligt, at man på forhånd siger: hvis bare I sidder med armene over kors derovre, så udløber loven i 1980, så behøver I ikke give nogen indrømmelser. Det eneste logiske ville have været, at man sagde: nu gennemfører vi denne inddragelse af devalueringsevinsten, så har vi da i det mindste så meget på dem, at de bliver nødt til at handle, når der er gået et års tid.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg gad i grunden vide, hvor meget kendskab hr. Waldorff har til landbrugets situation. Men der var da én ting, der glædede mig, og det var, at hr. Waldorff sagde, at han var ganske ufølsom over for protester. Jeg håber, at det er en generel holdning hos hr. Waldorff, også når hans seddeludsmidere her i tinget søger at protestere over for ting, vi foretager os herinde.

Lad mig først tage det positive, lad mig takke landbrugsministeren – jeg ser, han er gået igen. Det kommer ganske vist ikke direkte lovforslaget ved, men jeg har ved flere lejligheder prøvet at få regeringen til at forstå, at der for mange landmænd var en alvorlig økonomisk situation. Jeg spurgte også den tidligere landbrugsminister, hvad han ville gøre for de mange mennesker, som var i en alvorlig økonomisk situation inden for landbruget. Jeg var meget ked af den afvisende holdning, den tidligere landbrugsminister havde, idet han sagde, at der ikke var nogen problemer. Derfor er jeg nødt til at takke den nuværende landbrugsminister for, at han har erkendt problemet og dog vil bevilge 200 mill. kr. til betrængte landmænd. Det var det positive.

Men hvorfor laver dog nu regeringen så det andet? For at få denne ligelighed, som de

[Arne Bjerregaard]

snakker om, for at fastfryse indtægter. Jeg gad vide, om det er, fordi en førende socialdemokrat i Nordjylland sagde: nu skal vi have de dovne landmænd til at bestille noget. Jeg ved ikke, om det er det, der er gået i blodet på regeringen, så den mener, at nu skal vi ad den vej sørge for, at de dovne landmænd kommer til at bestille noget. Det kunne se sådan ud.

Lad mig sige, at landbrugsministeriets eget forskningsinstitut, det såkaldte jordbrugsøkonomiske institut, selv har udregnet, at den gennemsnitlige timefortjeneste for en landbruger er ca. 14 kr., helt nøjagtigt 13 kr. og 79 øre pr. time. Og så mener jeg i grunden, de burde komme ind under lavtlønsgruppen, som vi sørger for dog får en lønstigning, som vi sørger for det modsatte, at de faktisk får et fald, idet man ikke tager udgifterne ved devalueringen med ind i sine beregninger.

Jeg forstår altså ikke, at skatteministeren ikke vil forstå, som det er sagt ved andre erhvervslove, at skal vi sørge for, at der bliver noget til os andre – jeg havde nær sagt: som ikke laver en døjt, men som i al fald ikke produktionsmæssigt har betydning – så må vi i al fald stimulere vort erhvervsliv. Så kan det ikke være rimeligt på det tidspunkt, i denne situation, at ramme et erhverv, som har 13 kr. 79 øre i timen for en mægtig arbejdsindsats, og som vi er nødt til at sørge for laver endnu mere, for at vi kan få en forøget valutaindtjening, så vi kan komme ud af vores dilemma med hensyn til vores underskud.

Se, i en anden situation ville vi gerne have været med til at snakke om en arealafgift – vi har snakket om det mangfoldige gange. Lad os fremme den animalske produktion i Danmark ved at gennemføre en arealafgift. Det ville man ikke, dengang situationen var mulig, da situationen til det var gunstig. I den nuværende situation er det ganske umuligt at gennemføre den slags, det er landbruget alt for betrængt til. Derfor er man nødt til at sige, eller vi er i al fald nødt til at sige: vi kan ikke være med til at lægge disse ekstra byrder på landbruget. Det er, ja, jeg havde nær sagt umenneskeligt, men det er da også produktionsmæssigt urimeligt.

Hvis skatteministeren vil være så venlig at forhøre sig ude i de forskellige landboforeninger om, hvorledes det står til med investere-

ringen i disse dage i dansk landbrug, så vil han få den klare besked, at den er gået totalt i stå, og at der er blevet mangfoldig flere arbejdsløse, for efter det, der er fremlagt, har man ingen tillid til, at vi herindefra vil give det rimelige vilkår at arbejde under.

Jeg synes, skatteministeren og hele regeringen skulle betænke, at vi i den nuværende situation må føre netop den omvendte politik. Det ville have glædet mig overmåde meget, hvis de 400 mill. kr. havde været tilskud i stedet for noget, man tog fra dem. Det ville have givet flere arbejdspladser, det ville have givet større produktion, det ville have givet mindre valutaunderskud. Det må man dog lære at forstå, så længe man vil bevare et privatkapitalistisk system. Men selvfølgelig, hvis man har en anden målsætning, så skal man fortsætte ad den vej.

Ib Christensen (DR):

Det er jo ikke nogen hemmelighed, at retsforbundet er tilhænger af fuld grundskyld og derfor også parat til at tage ethvert skridt i retning af at inddrage mest muligt af jordrenten i de offentlige kasser.

Når det er sagt, sådan for en ordens skyld, vil jeg gerne sige, at vi beklager, at regeringen kun foreslår en statsgrundskyld på landbrugsjord. Derved bærer regeringen jo ved til hetzen mod det, man i visse landbrugskredse kalder særskatten på produktionsjord, uagtet at forholdet altså hidtil har været det, at landbruget er blevet særbehandlet på en anden måde end den, det nu skal særbehandles på, idet staten, det vil sige alle skatteydere, i årene, før vi kom ind i EF, betalte den amtskommunale grundskyld, hvad den sandt for dyden ikke gjorde for alle andre skatteydere og ejendomsbesiddere. Siden 1977 har forholdet været det, at der kun er 13 promille amtsgrundskyld på landbrugsjord og gartnerijord, medens der er 15 promille på al anden jord, så landbruget er altså blevet særbehandlet indtil nu i lange perioder. Nu bliver man altså særbehandlet på en måde, man ikke rigtig synes om fra visse organisationsleders side.

Men uagtet at man kunne sige, at nu må landbruget have en anden form for særbehandling end hidtil, da der kommer en devalueringsevinst, så vil vi sige til regeringen, at det er psykologisk uhyre uklogt at lave den-

[Ib Christensen]

ne særbeskatning, for den harme, der er i landbrugskredse, også i kredse uden for landbruget, går jo på, at der her er tale om særbehandling og særskat osv.

Jeg har en klar fornemmelse af, at hvis vi kan få overtalt regeringen til at lade denne lov omfatte al jord og ikke bære landbrugsjord, så vil en masse af den harme simpelt hen forsvinde. Der er ingen tvivl om, at de aller fleste landmænd udmærket kan bære den byrde, der her er tale om. Men det, der piner dem, er altså, at alle andre slipper. Og vi vil gerne tilføje: hvorfor skal alle andre slippe? Der sker jo reelt det, når der sker en devaluering, at jordværdierne stiger, og det gælder al jord, det gælder også parcelhusjorden. Hvorfor skal den devalueringsevinst ikke også inddrages?

Vi er altså grundlæggende uenige med regeringen i selve begrundelsen for forslaget. Begrundelsen er jo, at det er led i tvangsindkomstpolitikken, og vi er imod tvangsindkomstpolitikken. Begrundelsen er videre, at man ikke for landbrugets vedkommende kan komme ind under prisstop og avancelovgivning på grund af, at det er EF, der fastsætter landbrugspriserne. Da vi er grundlæggende kritiske og skarpt imod EFs landbrugspolitik, så er det en yderligere grund til ikke at kunne acceptere de begrundelser, regeringen kommer med. Det, der er afgørende, er ikke, hvad der står i bemærkningerne. Det er, om forslaget, set fra vores synspunkt, er et fremskridt i forhold til den bestående tingenes tilstand, og vi vil gerne være med til at gøre det til et virkelig fremskridt i forhold til den bestående tingenes tilstand.

I konsekvens af det, jeg her har sagt, vil vi stille ændringsforslag til dette lovforslag om, at disse 11 promille kommer til at omfatte al jord i kongeriget. Vi ville også gerne stille forslag om, at en del af dette provenu bruges til at afvikle den kapitalvindingsskat, som virker sinkende på generationsskiftet i landbruget, og som er forhadet, og som i øvrigt kun andrager et beløb på ca. 120 mill. kr. om året, som meget let kan finansieres af provenuet af en statsgrundskyld på al jord.

Nogle af landbrugets organisationer har truet med at indklage Danmark for EF-Domstolen. Jeg vil gerne høre skatte- og afgiftsministerens mening om dette. Det er egentlig for groft, hvis EF skal til at blande sig i in-

terne danske skatte- og fordelingspolitiske områder som her.

Vi noterer os midlertidigheden, men har desværre ikke, i pagt med tidligere regeringsløfter, tiltro til, at man overholder det, at der træder en mere omfattende lovgivning i kraft fra 1. januar 1981. Derfor vil vi gerne fjerne det midlertidige ved forslaget ved siden af at gøre forslaget generelt for al jord.

Og så vil vi gerne sige til regeringen: hvorfor ikke sætte 20 promille på, altså 2 pct.? Det vil kunne give et provenu på 4 mia kr., og det må da være en ønskedrøm for enhver skatte- og afgiftsminister i den nuværende statsfinansielle situation at få et sådant tilbud. Jeg øjner nogle muligheder gennem de ytringer, der er kommet fra det radikale venstre, fra socialistisk folkeparti og ikke mindst fra venstresocialisterne, for et folketingsflertal for en mere generel ordning.

Vi har jo fra retsforbundets side fremsat et lovforslag om en jordreform og vil genfremsette det, en jordreform, der inddrager den jordværdistigning, der sker ud over inflationen. Det kunne jo så være en imødekommeelse og en udstrakt hånd til fru Aase Olesen, der var inde på spørgsmålet om at inddrage jordværdistigninger ud over inflationen. Jeg tror, det kunne samle et flertal i folketinget som en mere permanent ordning.

Jeg ved, at min taletid er udløbet, men måske kan jeg lige sige en enkelt bemærkning til sidst. Det er, at grundskylden i sig selv er en fordel for landbrugserhvervet, ikke for de nuværende ejendomsbesiddere og navnlig ikke for dem, der sidder veletablerede, de skal komme til at betale, men for landbrugserhvervet er det en fordel, idet det tvinger jorden ind i den mest produktive anvendelse. Derfor er det helt modsat det, hr. Ove Jensen og hr. Ivar Hansen siger. Grundskylden er produktivitetsfremmende, den er mere socialt retfærdig, den er egnet til at dæmpe ejendomspriserne, den skaber mindre inflation. Derfor ser vi på dette forslag på den måde, at vi gerne medvirker positivt til en afgørende forbedring af forslaget, som vi også tror må være i regeringens interesse.

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Det kan undertiden være lidt vanskeligt at forstå de argumenter, der føres frem, men hvis man har lidt forståelse for den politiske

[Ministeren for skatter og afgifter]

baggrund, så kan det måske alligevel forklares, hvorfor man netop argumenterer, som man gør.

Men når jeg lytter til hr. Ivar Hansen og hr. Grove og hr. Ove Jensen og for den sags skyld også til hr. Arne Bjerregaard, så må jeg nok sige, at det er meget svært at acceptere, også selv om der kan være en særlig politisk baggrund for de synspunkter, de kører frem med.

Hvis dansk landbrug har haft en forventning om at tjene penge i denne krisesituation, så kan det i hvert fald kun have haft den fra en torsdag aften og til en fredag middag. Det er i og for sig en fantastisk situation, at på baggrund af, at regeringen som led i en samlet plan træffer beslutning om at gennemføre en kronejustering og landbruget dermed kan notere, at nu pludselig er der inden for rækkevidde et større og et bredere indtægtsgrundlag, så siger det, hvis man vil prøve at gøre angreb på dette indtægtsgrundlag, at nu falder landbruget sammen, nu ødelægger man fremtidsudsigterne for dansk landbrug. Ja men hvis det har været så dårligt, så var det i hvert fald også så dårligt, dagen før denne regeringsbeslutning blev truffet. Da var der ikke nogen, der råbte op. Da var der ingen, der talte om leveringsproblemer, og hvad det er, man har truet med. Nu opstår der altså en speciel politisk situation, og så benytter man denne politiske situation til at tordne frem med, at nu ødelægger vi dansk landbrug, vi tager fuldstændig initiativet fra dem, nu er investeringslysten hørt op osv.

Jeg siger ikke dette, fordi jeg ikke er parat til at erkende, at der er problemer i dansk landbrug. Men jeg er ikke i stand til at acceptere en argumentation som den, hr. Ivar Hansen, hr. Grove, hr. Arne Bjerregaard kører frem med. Den hører ingen steder hjemme. Det er efter min opfattelse en direkte varetagelse af særinteresser i en overordentlig vanskelig situation, hvor vi skal nå frem til en afbalanceret løsning af de problemer, vi står over for.

Jeg kan heller ikke i den forbindelse lade være med at sige, at når der andre steder i samfundet opstår problemer, som kan resultere i manglende ro og stabilitet – det kan være på læreanstalterne, det kan være på arbejdspladserne – så kommer hr. Ivar Hansen og hans partifæller og hr. Grove og hans

partifæller og vil belære socialdemokraterne om, hvordan de skal sikre, at man holder sig trufne beslutninger efterrettelig. Jeg oplever situationen på den måde, at hr. Ivar Hansen og hr. Grove direkte opfordrer til, at man skal undergrave tilliden til de beslutninger, som er truffet af de kompetente organer, og måske herigennem ligesom lægge op til en større uro, en større konfrontation, i samfundet. Jeg synes ikke, det er de to partier værdigt. At hr. Ove Jensen vil gøre det, undrer mig overhovedet ikke.

Jeg har naturligvis noteret mig fru Aase Olesens og hr. Rahbæk Møllers synspunkter – hr. Ib Christensen var også inde på noget af det samme – at man i og for sig helst så, at vi benyttede den givne anledning til at lægge op til en større reform omkring jordbeskatningen. Der er nogle tilkendegivelser i bemærkningerne om, at regeringen agter at tage hele denne problemstilling op med henblik på at få løst denne problemstilling og få lovgivet i denne folketingsssamling. Jeg håber meget, at både hr. Rahbæk Møller, fru Aase Olesen og hr. Ib Christensen vil stille sig tilfredse med, at regeringen agter at tage et initiativ, og se disse ting i en større sammenhæng, herunder også problemerne i relation til kapitalvindingsbeskatning, beskatning af værdistigninger på jord og fast ejendom, og måske også det særlige problem, som knytter sig til omlægningen af rentefradraget og lejeværdien. Jeg mener, det er en meget kompliceret problemstilling, og jeg har altså ikke ment, at det var muligt inden for de tidsrammer, vi opererer med, at lægge op til en konstruktiv drøftelse omkring disse meget store problemer. Men regeringen er altså parat til at tage et initiativ og også sikre, at der bliver lovgivet i denne folketingsssamling.

Hr. Rahbæk Møller og fru Aase Olesen var ikke sikre på, at dette var tilstrækkelig afbalanceret. Det vil jeg da ikke postulere at det er i enhver henseende. Jeg tror, det er fuldstændig korrekt, når fru Aase Olesen siger, at det er et meget nuanceret billede, der tegner sig inden for dansk landbrug. Det er nogle meget forskelligartede forhold, der gælder for de enkelte landmænd. Det siger noget om strukturproblemerne i dansk landbrug. Men jeg tør sige til fru Aase Olesen og til hr. Rahbæk Møller, at det forslag, som regeringen her har fremsat, i hvert fald tenderer mod en struktur inden for dansk land-

[Ministeren for skatter og afgifter]

brug og en strukturændring inden for dansk landbrug, som socialdemokratiet mener er rigtig, og som jeg i for sig også tror at fru Aase Olesen og hendes parti og hr. Rahbæk Møller og hans parti mener er rigtig. Lovforslaget er udarbejdet sådan, at det ikke på nogen måde hindrer eller låser af for en konstruktiv løsning af de problemer, vi står over for på det område, og som regeringen altså agter at tage et initiativ omkring allerede i denne folketingssamling.

Ivar Hansen (V):

Jeg synes, det var en ejendommelig svartale, skatte- og afgiftsministeren holdt. Det var et angreb på eksempelvis venstre for varetage af særinteresser i denne sag. Skatteministeren postulerede, at der var ingen, der råbte op, før devalueringen var en realitet. Jeg ved såmænd ikke, om der var nogen, der råbte op, hr. skatteminister, men det kan næppe være undgået skatteministerens opmærksomhed – det skulle da være, fordi ministeren har været meget optaget af udarbejdelsen af en række skatteforslag i den senere tid – og det kan næppe være undgået ret mange, hverken i dette folketing eller i regeringen, at der har været voksende problemer i landbruget i de senere år, som er blevet særlig mærkbare og alvorlige i indeværende år. Så kan jeg meget vel forstå, at det er en ejendommelig situation, når man får en devaluering på 5 pct., som kunne give et incitament til en øget produktion og eksport, at man så straks vil søge at inddrage denne devalueringsevne igen.

Jeg tror i øvrigt, der er et spørgsmål, vi skal have afklaret under udvalgsarbejdet. Det er de oplysninger, der er kommet om, at andre EF-lande også vil søge deres grønne valutaer devalueret. Hvis det bliver tilfældet, bliver der pludselig sat spørgsmålstejn ved, hvor stor en gevinst der er tale om for dansk landbrug.

Jeg gjorde opmærksom på over for skatte- og afgiftsministeren – det blev der ikke svar på – hvilke virkninger dette forslag kan få for en række andre erhverv, som beskæftigelsesmæssigt i ret høj grad er afhængige af landbrugserhvervet. Bekymrer det ikke regeringen, bekymrer det ikke skatte- og afgiftsministeren – det fik vi ikke noget svar på –

hvis investeringerne i landbruget på det nærmeste vil gå i stå i den kommende tid?

Der er ikke tale om at varetage særinteresser, og der er ikke tale om, at vi fra venstres side vil undergrave tilliden til kompetente organers beslutninger. Jeg forstod, at det var folketinget, der var tale om. Det, der er grund til at være bange for i denne situation, er, at regeringen ved sin handling i denne sag, ved dette forslag, er med til at undergrave tilliden i dansk landbrug i henseende til, at man fortsat mener det skal være et eksporterhverv af stor betydning økonomisk for det danske samfund. Det aspekt skulle ministeren være opmærksom på.

Grove (KF):

Jeg rettede en del spørgsmål til ministeren. Ministeren undgik dem elegant. Han svarede ikke på ét eneste af dem. Men jeg skal gerne gentage dem.

For det første: vil regeringen garantere, at de 400 mill. kr. kommer landmændene, kommer den enkelte familie i landbruget til gavn? Vil ministeren garantere, at de ikke forsvinder undervejs til produktionsleddet?

Jeg vil også gerne spørge ministeren: hvordan kan man egentlig udbetale det, når der er prisstop?

Jeg vil også gerne spørge: hvad med dem, der har udlandslån? Ministeren sprang let hen over det. Den store udgift, de har haft på grund af devalueringen, kan devalueringen af den grønne krone jo ikke engang dække. Det synes jeg også vi skal have svar på.

Hvad med, hvis der kommer en diskonto-forhøjelse? Vil regeringen så garantere, at der bliver taget hensyn til den enkelte landmandsfamilie, den renteudgift, den får som følge af den af regeringen bestemte devaluering?

Det lød næsten på ministeren, som om vi opfordrede til at bryde en truffen beslutning. Jeg har forstået, at dette lovforslag er til behandling i folketinget, og så længe der ikke er vedtaget noget i folketinget, går ud jeg ud fra, at der ikke er besluttet noget. Derfor opfordrer vi ikke til noget. Der var ikke et eneste udtryk i min ordførertale, hvor jeg opfordrede til noget. Jeg sagde bare, at man mishandlede nogle.

[Grove]

Hvem graver grøfter? Man vil stadig væk give 12.000 kr. til højt-lønnede typografer, men ikke nok med, at man siger, landbruget ikke skal have noget som helst for en grøn kronedevaluering, men man siger sandelig, at selv om man ingenting får, så skal man betale en ekstra skat. Hvis det ikke er at grave grøfter i befolkningen, ved jeg ikke, hvad det er.

Ministeren sagde til slut, da han talte så pænt til de radikale, at den egentlige mening med dette forslag er såmænd ikke alene at få pengene hjem i kassen – for socialdemokratiet kan altid bruge penge – men det var også en strukturændring. Her kommer i bund og grund det, socialdemokratiet ønsker. De ønsker, og det sagde ministeren indirekte, at få forandret strukturen, de ønsker selvejet væk inden for dansk landbrug, og dette er sammen med formuebeskatningen en ganske god vej at gå dér.

Det er måske lidt vanskeligt for ministeren at forstå disse argumenter. Jeg føler egentlig også, at når vi siger det til ministeren, så er det næsten som at slå vand på en – ja, skal vi sige et stykke fjerkræ, for at blive i den terminologi.

Ove Jensen (FP):

Skatteministeren kom med nogle bemærkninger, som ikke kan stå uimodsagt. Skatteministeren forsøgte at fremstille det, som om det var modstanderne af dette forslag, der lagde op til uro og konfrontation. Jeg vil gerne gøre skatteministeren opmærksom på, at det er skatteministeren selv, der ved at fremsætte dette forslag er medvirkende til at skabe uro og konfrontation ude i landbruget.

Skatteministeren kunne heller ikke forstå, at situationen pludselig skulle være så alvorligt forværret for landbruget i de dage, der er gået, efter at vi har foretaget den devaluering. Det skyldes sikkert, at skatteministeren ikke er klar over, at den forkerte økonomiske politik, som regeringen har ført i mange år, langsomt, men sikkert har ødelagt det danske landbrug, og at dette forslag, som nu skatteministeren har fremsat, er den dråbe, som får bægeret til at flyde over. Nu vil landbruget altså ikke finde sig i mere.

Hvis der bliver nogen uro og nogen konfrontation, så har skatteministeren i hvert fald kun sig selv at takke for det.

Rahbæk Møller (SF):

Jeg rejste et spørgsmål, som ministeren ikke besvarede, så jeg vil godt bede om at få det besvaret nu. Vil ministeren bekræfte eller afkræfte, at fødevarerpriserne på dansk producerede fødevarer stiger på grund af devalueringen af denne grønne krone?

Aase Olesen (RV):

Jeg vil først gerne takke ministeren for det tilsagn, han gav om at ville tage et initiativ til en langsigtet løsning omkring jordpolitikken.

Det glædede mig meget, at ministeren gav mig ret i, at der i landbruget tegner sig et nuanceret billede for så vidt angår indkomstgrupper og økonomisk evne. Jeg vil gerne have lov at tage det som indtægt for eller som et løfte om, at så kan vi forhandle om dette forslag, sådan at vi kan finde en løsning, der ikke rammer i flæng.

Jeg stillede i mit første indlæg en række spørgsmål, og dem kan vi naturligvis ikke få svar på. Vi vil også gerne konkretisere dem i udvalgsarbejdet. Jeg tror, at når vi får svar på disse spørgsmål, så har vi et grundlag for at lave et forslag, som både vi og landbrugets udøvere kan være tjent med.

Arne Bjerregaard (KrF):

Ministeren talte til os andre små med en vis patos i stemmen, så jeg næsten troede, det var statsministeren, der var på podiet. Ministeren sagde, at det ikke var dårligt før devalueringen.

Nå ja, jeg gider ikke snakke, så længe ministeren ikke gider høre.

Ministeren sagde: det var ikke dårligt før devalueringen, hvorfor er det pludselig blevet så dårligt nu.

Her er jeg nødt til at gøre ministeren opmærksom på, at jeg hele sommeren såvel til foregående som til nuværende landbrugsmistre har fremført, at landbruget var inde i alvorlige økonomiske problemer. Det er da klart, at disse problemer er der stadig væk. Når man så nu vil tage den lille gevinst, man kunne få igennem devalueringen, ja men så er det da klart, at de økonomiske problemer er lige store – måske endda større, fordi man ikke har modregnet det, som landmanden skal importere, i hvert fald ikke i tilstrækkelig grad efter min formening.

[Arne Bjerregaard]

Ministeren sagde heroppefra, at der skulle tages hensyn, det var nødvendigt at tage politisk hensyn til alle samfundsgrupper, og de svageste var vi nødt til at tilgodese. Så må jeg spørge ministeren: mener ministeren ikke, at når der er 13 kr. 79 øre i timen for en familie – det er endda hele familien, der får det, så det bliver kun det halve til hver af dem – så hører sådan en familie til de lavest lønnede. Skulle denne familie så ikke have lov til at få en lille stigning, ligesom man får det inden for andre områder hos lønmodtagerne?

Det kan ikke hjælpe, at ministeren kommer og siger: ja men de har kapitalgevinster, man udregner formuen til så og så meget. Ja men kære venner, vi andre lønmodtagere har også kapitalgevinster, måske lige så store, som landbrugere kan have. Det er altså ikke et argument, at der kan være en kapitalgevinst. Der er altså overhovedet intet argument for, at landbruget på nuværende tidspunkt skal betale noget som helst til denne pakke. Hvis man skulle være retfærdig, måtte man gøre det omvendt og sige: kære venner, I har kun 13 kr. 79 øre i timen, I må have noget mere fra nogle, der har noget mere.

Det væsentligste er, at ministeren sammen med den øvrige regering vil forstå, at det er væsentligt, at vi stimulerer dansk landbrug, så dansk landbrug kan øge sin produktion til gavn for os alle. Vi andre er ikke ret meget værd i produktionsmæssig henseende. Vi skal, som jeg vist tidligere har sagt, bare sørge for at pille guldæggene fra vores produktionsvirksomheder, og det skal vi nok gøre tilpas, men vi skal ikke slagte hønen, som ministeren nu vil til.

Derfor er jeg nødt til at sige igen: jeg advarer regeringen. Det var det, jeg gjorde for. Jeg advarer blot regeringen, for de 200 mill. kr., som man reelt får i kassen nu, kan godt føre til et minus på milliarder om et års tid, og det var vel ikke det, der var ministerens mening. Lad mig sige til sidst: tænk jer dog om i den regering, hvad det er, I gør! Vil man gøre det fornuftige og lytte lidt mere til os – det skulle man have gjort mange gange tidligere – så skal vi gerne være med til at klare også den hurdle for jer.

Ib Christensen (DR):

Jeg stillede skatteministeren et konkret spørgsmål, som jeg tror det vil være værdifuldt at få regeringens svar på, nemlig om regeringen mener, at dette lovforslag vil være i strid med EFs regler om konkurrenceforvridning. Jeg synes, det ville være rart at få en tilkendegivelse fra regeringen på dette punkt.

Jeg vil i øvrigt takke regeringen for det svar, skatte- og afgiftsministeren gav. Ministeren udtrykte håb om, at bl. a. retsforbundet ville se dette lovforslag i en sammenhæng og se det som en begyndelse. Det er jeg glad for, og jeg er også glad for, at ministeren bekræftede, at det er regeringens hensigt endnu i denne folketingssamling at komme med lovforslag til den langsigtede løsning omkring jordværdistigningerne og den samfundsmæssige inddragelse heraf. Det skal ikke støde på tekniske vanskeligheder, hr. minister, for ministeren kan med stor tryghed gå til retsforbundets folketingsgruppe. Vi har leveret et lovforslag derom, og jeg er sikker på, at også andre partier vil yde bistand, så der bliver i hvert fald ikke tekniske vanskeligheder. Der bliver formentlig heller ikke politiske vanskeligheder, for det må være sådan, at de partier, der har positive intentioner på dette område, må sige: ja vel, vi er parat til at samarbejde om det, og så må vi vise hinanden gensidig imødekommenhed. Vi må ikke bare sige: vi værdsætter jeres intentioner, men det skal ikke lige gøres på den måde. For så kommer der ikke noget ud af det. Jeg håber på, at regeringen vil tage dette hensyn lige så vel som andre partier, der har en positiv indstilling på dette område.

Ministeren sagde også meget rigtigt, at dette forslag ikke låser af for nogenting. Jeg må måske fortolke det på den måde, at det ikke foregriber nogenting heller.

Må jeg videre sige, at det er egentlig mærkeligt, at mens man med døgnvarsel kan gennemføre øgede indirekte afgifter, også afgifter på ting og sager, der ikke før har været afgiftsbelagte, og mens man uden blusel forøger indkomstkatten, er der altid knyttet en mægtig stor mystik til at gennemføre en øget beskatning af noget, der i århundreder har været et dansk beskatningsobjekt, nemlig jorden. Vi har haft en statsgrundskyld før, vi har haft en grundstigningsskyld, samtidig med at vi havde en statsgrundskyld, og derfor kan jeg egentlig ikke se, at der skulle

[Ib Christensen]

være nogen betænkeligheder. Ej heller vil det foregribe en langsigtet løsning, hvorefter man f. eks. når de 11 promille generelt på al jord. Det vil løse op for nogle mægtige blokeringer på dette område, hvis man gør det. Men det får vi jo lejlighed til at drøfte senere.

Flygaard (DR):

Jeg synes, det er påfaldende, at når man fra regeringens side lægger op til en mere konsekvent skattelovgivning, end man efter min opfattelse i lange tider har været vidne til, så møder man en voldsom protest fra borgerlig side her i salen. Hvis protesten blot går på, at nu kan man ikke være med i flertallet for en sådan lovgivning, kan jeg forstå det ud fra et politisk synspunkt, men jeg kan meget dårligt forstå den forargelse, der fra borgerlig side er kommet til udtryk, når man fra anden side vil forsøge at gennemføre en mere konsekvent skattelovgivning på et vidtspændende område, der både forsøger en reform af indkomstbeskatningen og åbner for en større jordbeskatning end den, vi har for øjeblikket.

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Hr. Rahbæk Møller stillede et spørgsmål om virkningen på fødevarerpriserne. Jeg kan oplyse, at den beregnede stigning på fødevarerne er på 1 pct. Jeg forstod selvfølgelig, at hr. Rahbæk Møller havde en vis interesse i at komme til at snakke differenteret moms i den forbindelse. Jeg må skuffe hr. Rahbæk Møller med, at det er ikke noget, jeg vil stille mig positivt over for.

Hr. Ib Christensen stillede mig det konkrete spørgsmål, om lovforslaget er i strid med EFs regler. Det er ikke regeringens opfattelse.

Hr. Grove stillede en række spørgsmål, som jeg ikke besvarede i første omgang, og som jeg heller ikke vil besvare her i anden omgang. Jeg synes, de fleste af spørgsmålene, som hr. Grove stiller, snarere hører hjemme i den debat, som skal føres – jeg ved ikke, om det bliver i næste uge eller i den kommende uge igen – omkring landbrugets forhold. Jeg har ikke flere kommentarer til det.

Jeg skal slutte med at sige, at jeg mener fortsat, at hr. Ivar Hansen, hr. Grove og hr. Arne Bjerregaard argumenterer ud fra nogle helt forkerte præmisser. Dette forslag er fuld-

stændig neutralt i forhold til den aktuelle, nuværende situation, fuldstændig neutralt. Ja, man kunne endda sige, at det er gunstige for landbruget end den nuværende, aktuelle situation, fordi der i det er lagt op til en drøftelse og en forhandling om, hvordan man skal fordele 200 mill. kr. Derfor mener jeg ikke, at der er nogen som helst rimelighed i den argumentation, hr. Ivar Hansen, hr. Grove og hr. Arne Bjerregaard kører frem med.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
 vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Enggaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Enggaard):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af folketinget Ingerlise Koefoed (SF), Birthe Nielsen (SF) og Ebba Strange (SF) har meddelt mig, at de ønsker til statsministeren at stille følgende:

Forespørgsel.

»Hvad agter regeringen at gøre – bl.a. på det kulturpolitiske, socialpolitiske og uddannelsespolitiske område – for at modvirke tendensen til, at børn og unge i særlig høj grad rammes af den økonomiske krise?«

(Forespørgsel nr. 8).

Medlemmer af folketinget Ib Christensen (DR), Bjørn Poulsen (SF) og Steen Folke (VS) har meddelt mig, at de ønsker til landbrugsministeren og udenrigsministeren at stille følgende:

Forespørgsel.